

Biskopens nyttårsmottakelse 2020

Velkommen til nyttårsmottakelse, og og godt nytt år!

Mitt navn er Brit Skjelbred, og jeg står her som leder av Nidaros bispedømmeråd. For nå er det valgt et nytt råd, og her er vi:

Vi er glade for å kunne gå inn i arbeidet på det sterke og trygge grunnlaget som er lagt av det gamle bispedømmerådet. All ære til dem for godt arbeid!

Nidaros bispedømme har vokst i de siste årene: Rindal og nå sist Halså er kommet til. Velkommen til dem! Ellers har utviklingen i kirken her mange av de samme trekkene som ellers i landet: medlemstallet synker (men medlemsandelen er fortsatt høyere i Nidaros enn i landet som helhet), gudstjenestedeltakelsen ser ut til å ha sluttet å synke, og andelen nattverdgjester øker. Rekrutteringen til prestestillinger er en utfordring, det gjelder både by og land. Men vi er sterke på trosopplæring, og det blomstrer av nye initiativ for å invitere til kirke og møte folk i deres hverdag. Dette er ikke en tid for å hvile!

Vi står overfor mange store oppgaver fremover. En av dem er nyorganiseringen av kirken etter skillet fra staten, med tema som for eksempel plasseringen av arbeidsgiveransvaret. Kirkerådet har satt i gang et arbeid som i løpet av noen få måneder skal rydde opp og trekke konklusjoner i spørsmål som har vært diskutert i tiår etter tiår både her og i våre naboland. Hurtigarbeidende komité er vel et passende uttrykk her. En enkel oppsummering av saksområdet er at alt og alle er i spill, men det meste skal bestå. Vi skal frem til en organisering som er enkel og funksjonell, balansert og fleksibel – og som ivaretar alle aktører. For at det skal lykkes, trenger vi alle å erkjenne at å finne en felles løsning er mer verd enn å holde diskusjonen i gang, selv om det betyr at noen kjepphester kanskje må settes på stallen.

For uendelige prosesser er ressurskrevende, og det er mange andre store spørsmål å bruke energi på i årene som kommer. Organisering er viktig, men organisasjonen i seg selv er ikke målet. Den er et middel for å nå målet. Og ingen organisasjon har vel et større mål enn kirken. Derfor tenker jeg at arbeidet med ny kirkelig organisering

må handle om å finne en løsning som kan frigjøre energi til oppdraget som skal løses, til å forkynne evangeliet og bidra til «mer himmel på jord», som det heter i visjonen.

For nå skriver vi 2020, og vi går inn i tiåret da det er sagt at vi gjør de avgjørende valgene. Det handler om mange ting, både lokalt og globalt, fra de innerste tankene hos hver enkelt som strever med de mørke sidene ved tilværelsen – som vi så sårt er blitt minnet om i de siste ukene – til de store globale spørsmålene om irreversible klimaendringer, ressurskamp og migrasjon. Det er så store spørsmål at det enkleste er å overse dem. Det angår jo mest de andre, og heldigvis finnes det noen ildsjeler som sitter ved telefonen hos Kirkens SOS, noen som brøler for klimaet og noen som reiser ned for å hjelpe til i flyktningleirene. Og er vel jeg min brors vokter?

I vår del av verden lever vi i en virkelighet der vi fortjener alt det gode vi kan få – eller kjøpe, og vi har systemer som hjelper dersom noen trenger det. Og nåde systemet om det gjør en feil! Tilgivelse er et begrep som liksom er i ferd med å bli utdatert. Selv har vi nok med å realisere vårt eget potensiale, å følge drømmen vår. Har ikke tid til å vokte noen bror, hverken han i nabo huset eller han som flykter for flom eller brann eller krig. Hør hvor det stormer der ute, her er det fredfullt og tyst.

Vi fikk et drivhus i gave i sommer. Det skulle settes opp og fylles med innhold. Bra trim for gammelt folk! Noe fikk vi til å vokse, noe ikke – men vi trøster oss med at feil er til for å lære av. Også så mye moral det er å hente fra et drivhus!

Å produsere mat selv er selvsagt en tilfredsstillende, i tillegg til at det er politisk korrekt. Dessuten fikk både vi og plantene smertelig erfare hvor varmt det kan bli i drivhuset når klimakontrollen ikke er på topp – der er vi helt på linje med kloden vår som svetter og vrir seg under drivhuseffekten.

Men kanskje har vi noe annet felles med plantene i drivhuset også: Vi lever i et beskyttet miljø, hvor vi er rikelig sørget for og hvor omgivelsene er tilpasset oss og våre behov. Utenfor glassveggene (representert ved TV-skjermen) er det en annen verden, der folk er fattige, hjemløse og lidende. Det er svært risikabelt å ha det så godt i drivhuset, beskyttelsen vår kan fort bli en trussel. Hvordan kan vi ta vare på erkjennelsen av at vi hører sammen på tvers av TV-skjermen? At vi angår hverandre, alle sammen?

Siden tidenes morgen har Gud stilt menneskene spørsmålene «Adam, hvor er du?» og «Hvor er din bror?» Det er spørsmål som det virker som vi har stadig vanskeligere for å høre, kanskje fordi vi er blitt så individualistiske og samtidig så globale.

Når vi altså står overfor de avgjørende valgene for kloden og menneskeheten i tiåret vi går inn i, må kirken ha store oppgaver på mange felt – ikke minst å minne om at vi angår hverandre som mennesker, at vi er hverandres neste og oppfordres til å sette hverandre høyere enn oss selv, at vi må kunne åpne drivhusdørene våre og bry oss, å ta ansvar for hverandre og ta imot hverandre slik Gud har tatt imot oss: uten forbehold.

Som en innledning til dette avgjørende tiåret vil jeg gjerne lese noen ord fra Hustavlen av Finn Wagle og Eyving Skeie, Ropet fra en såret jord:

Menneske, du som har kunnskap om godt og ondt:
Livet er truet, ta ditt ansvar!
Ditt liv er innfelt i jordens liv.
Alt er gitt deg til låns.
Alt skal du overlate til dem som følger etter.
Moder jord har nok til alles behov,
Men ikke til alles grådighet.
Menneske, du som har makt til å ødelegge jordens vev:
Du er kalt til et liv i forsoning!

Takk for oppmerksomheten. Og godt nytt år.